

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

УДК 334.012.64:336.5

JEL D64, G23, L31, M14, O16

DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.D2026.2.20>

ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Кічук Надія Вячеславівна

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0003-3032-1238
kichuknv@gmail.com

Гребнева Діана Сергіївна

викладач,
Одеський національний економічний університет
ORCID ID: 0009-0000-9776-4231
hcodessa2022@gmail.com

У статті здійснено комплексне дослідження імпаکت-інвестування як інноваційного фінансового інструменту забезпечення фінансової стійкості соціального підприємництва в Україні в умовах соціально-економічної нестабільності та трансформації економіки. Проаналізовано сучасний стан розвитку соціального підприємництва в Україні та виявлено основні проблеми його функціонування, серед яких обмежений доступ до фінансових ресурсів, нестабільність доходів, недостатній рівень розвитку ринку соціальних продуктів і послуг, а також наявність інституційних та регуляторних бар'єрів. На основі статистичних даних досліджено динаміку різних видів інвестування у 2020–2025 роках, що дозволило встановити випереджальні темпи зростання імпакт-інвестування та ESG-інвестування порівняно з традиційними формами фінансування. Обґрунтовано взаємозв'язок між імпакт-інвестуванням і соціальним підприємництвом, який проявляється у спільності цілей, взаємному підсиленні економічного та соціального ефектів і формуванні циклу сталого розвитку через реінвестування та масштабування соціального впливу. Доведено, що імпакт-інвестування виступає не лише джерелом фінансових ресурсів, але й інструментом підвищення управлінської ефективності, прозорості діяльності та інвестиційної привабливості соціальних підприємств. Визначено основні бар'єри розвитку імпакт-інвестування в Україні, зокрема недостатній рівень розвитку інституційної інфраструктури, обмежену обізнаність учасників ринку, складність оцінки соціального ефекту та регуляторні обмеження. Окреслено перспективні напрями його подальшого розвитку, серед яких удосконалення методик вимірювання впливу, розвиток фінансових інструментів змішаного фінансування, активізація державної підтримки та інтеграція у глобальні інвестиційні процеси. Зроблено висновок, що імпакт-інвестування є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості соціального підприємництва в Україні, сприяє диверсифікації джерел фінансування, підвищенню ефективності діяльності та формуванню довгострокового соціально-економічного ефекту, що відповідає сучасним викликам та цілям сталого розвитку.

Ключові слова: імпакт-інвестування, соціальне підприємництво, фінансова стійкість, соціальний вплив, сталий розвиток, інвестиції, ESG-інвестування, альтернативні фінансові інструменти, соціальні інновації, фінансові ресурси, інституційна інфраструктура, Україна.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасних умовах соціально-економічної нестабільності, зумовленої воєнними викликами, структурними трансформаціями економіки та обмеженістю державних фінансових ресурсів, особливої актуальності набуває розвиток соціального підприємництва як ефективного механізму вирішення суспільно значущих проблем. Соціальні підприємства виконують важливу функцію підтримки вразливих груп населення, створення робочих місць, розвитку локальних громад та впровадження соціальних інновацій, однак їх діяльність часто супроводжується низьким рівнем фінансової стійкості.

Ключовою проблемою функціонування соціального підприємництва в Україні є обмежений доступ до традиційних джерел фінансування, зокрема банківського кредитування та інвестиційного капіталу, що зумовлено підвищеними ризиками, нестабільністю доходів та поєднанням соціальної місії з комерційною діяльністю. Грантове фінансування, хоча і відіграє важливу роль у підтримці соціальних ініціатив, має тимчасовий характер і не забезпечує довгострокової фінансової стабільності та можливостей масштабування.

У цих умовах зростає потреба у впровадженні альтернативних фінансових інструментів, здатних забезпе-

Стаття поширюється на © Кічук Н. В., Гребнева Д. С., 2026
нзії відкритого доступу (CC BY 4.0)

чити сталий розвиток соціальних підприємств. Одним із таких інструментів є імпакт-інвестування, яке передбачає залучення капіталу з одночасною орієнтацією на досягнення фінансового результату та позитивного соціального або екологічного ефекту. Попри активний розвиток цього напрямку у світовій практиці, в Україні імпакт-інвестування перебуває на стадії становлення та стикається з рядом інституційних, інформаційних і регуляторних обмежень.

Таким чином, виникає необхідність комплексного дослідження ролі імпакт-інвестування як фактору забезпечення фінансової стійкості соціального підприємництва, визначення його потенціалу, механізмів впливу та перспектив розвитку в національних умовах. Недостатній рівень теоретичного обґрунтування та практичного впровадження імпакт-інвестування в Україні зумовлює актуальність даного дослідження та потребу у подальшому науковому аналізі цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема імпакт-інвестування набула значного розвитку у працях сучасних зарубіжних та вітчизняних науковців, які досліджують його як інноваційний фінансовий інструмент забезпечення сталого розвитку та підтримки соціального підприємництва.

Серед зарубіжних дослідників вагомий внесок у формування теоретичних засад імпакт-інвестування зробили Bugg-Levine A. та Emerson J. [1]. У їхній спільній праці обґрунтовано концепцію поєднання фінансової дохідності із соціальним ефектом. Значний внесок у дослідження інституційних аспектів імпакт-інвестування здійснив O'Donohoe N. [2]. Його аналітичні дослідження розкривають тенденції розвитку глобального ринку імпакт-інвестицій. Проблеми соціального підприємництва та фінансування соціальних інновацій досліджує Nicholls A., зокрема розглядає імпакт-інвестування як важливий інструмент підтримки соціальних підприємств [3]. В українській науковій думці питання імпакт-інвестування лише набуває системного розвитку. Зокрема, Венславовський О. М., Коваль Н. О. досліджують фінансові інновації у контексті розвитку підприємництва [4]. Ільченко В.М., Пістунова В.О. аналізують соціальне підприємництво як складову сталого розвитку [5]. Залізна Л., Мартинів М. розглядають інституційні аспекти економічних трансформацій в економіці України [6]. Практичні аспекти розвитку імпакт-економіки та її зв'язку із соціальним підприємництвом висвітлено у роботах Плиса В. Й., Цюпка А. В., Мунтян Б. В. [7] та Ревко А. М. [8]. Допомогу в дослідженнях становлять аналітичні матеріали щодо трансформації економіки України [9, 10].

Таким чином, сучасна наукова база імпакт-інвестування сформована переважно зарубіжними дослідниками, тоді як в Україні вона перебуває на стадії активного становлення. Використання напрацювань міжнародних авторів створює теоретичне підґрунтя для розвитку національних досліджень у цій сфері.

Формування цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження ролі імпакт-інвестування у забезпеченні фінансової стійкості соціального підприємництва

в Україні. Стаття спрямована на визначення сутності та ключових характеристик імпакт-інвестування, аналіз сучасного стану соціального підприємництва та проблем, з якими стикаються соціальні підприємства, дослідження взаємозв'язку між імпакт-інвестуванням та розвитком соціальних підприємств, а також виявлення бар'єрів та перспектив подальшого впровадження цього фінансового інструменту з метою зміцнення фінансової стійкості та сприяння сталому розвитку.

Методи дослідження. У дослідженні використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, метод теоретичного узагальнення застосовано для розкриття сутності імпакт-інвестування та формування понятійного апарату. Метод порівняльного аналізу використано для зіставлення імпакт-інвестування з іншими джерелами фінансування.

Статистичний та економіко-аналітичний методи дозволили оцінити динаміку інвестиційних процесів і джерел фінансування соціальних підприємств у 2020–2025 роках. Коефіцієнтний аналіз застосовано для визначення темпів змін різних видів інвестування.

Для дослідження взаємозв'язку імпакт-інвестування та соціального підприємництва використано системний підхід і метод моделювання. Графічний метод застосовано для візуалізації результатів, а логічне узагальнення – для формулювання висновків.

Результати дослідження. Імпакт-інвестування є відносно новим, але динамічно зростаючим напрямом у сфері фінансів, який передбачає цілеспрямоване вкладення капіталу в проєкти, підприємства або фінансові інструменти з метою досягнення не лише фінансової дохідності, а й позитивного, вимірюваного соціального або екологічного ефекту. На відміну від традиційних інвестиційних підходів, де пріоритетом виступає максимізація прибутку, імпакт-інвестування базується на концепції подвійної або потрійної вигоди, що передбачає гармонізацію економічних інтересів із суспільними потребами. Ключовою особливістю імпакт-інвестування є наявність чітко визначеної інвестиційної мети, яка включає досягнення конкретних соціальних або екологічних результатів [1, с. 47]. Це можуть бути, зокрема, створення робочих місць для вразливих категорій населення, підвищення доступності освітніх чи медичних послуг, розвиток «зеленої» енергетики, зменшення рівня забруднення довкілля тощо. Важливим аспектом є те, що такі результати повинні бути не лише декларованими, а й підлягати кількісному або якісному вимірюванню за допомогою відповідних індикаторів та методик оцінки впливу [2].

Наукова література виділяє кілька базових принципів імпакт-інвестування. По-перше, це інтенційність, яка означає свідоме прагнення інвестора досягти соціального або екологічного ефекту. По-друге, це вимірюваність (measurability), що передбачає використання спеціальних показників (наприклад, IRIS+, ESG-метрики) для оцінки результатів. По-третє, фінансова віддача, яка може варіюватися від нижчої за ринкову до конкурентної або навіть вищої залежно від рівня ризику та специфіки проєкту. По-четверте, додатковість, що означає

створення такого ефекту, який не був би досягнутий без залучення інвестицій [3, с. 12]. На відміну від благодійності або грантового фінансування, імпакт-інвестування передбачає повернення вкладених коштів, що забезпечує його відтворюваність та масштабованість. Водночас, порівняно з традиційними інвестиціями, воно характеризується більш гнучким підходом до оцінки ефективності, оскільки поряд із фінансовими показниками враховуються соціальні результати діяльності. Це зумовлює необхідність використання комплексних систем оцінки, які поєднують фінансові та нефінансові критерії.

Слід також зазначити, що імпакт-інвестування реалізується через різноманітні фінансові інструменти, серед яких – соціальні облігації, фонди імпакт-інвестування, венчурні інвестиції у соціальні стартапи, а також механізми змішаного фінансування. Такі інструменти дозволяють залучати капітал із різних джерел, включаючи приватних інвесторів, міжнародні організації та державні установи. Наприклад, глобальні фонди імпакт-інвестування у 2024 році охоплювали близько 3 907 організацій з активами приблизно \$1,57 трлн під управлінням, і цей ринок зростав у середньому на 21 % на рік з 2019 року.

Особливої актуальності імпакт-інвестування набуває в умовах сучасних глобальних викликів, таких як зміна клімату, соціальна нерівність, економічна нестабільність та необхідність післякризового відновлення економік. У 2021–2022 роках продажі зелених, соціальних та стійких облігацій досягали рекордних значень: лише зелені облігації у 2021 році були випущені на \$474 млрд, що відображає інтерес інвесторів до фінансування проєктів із позитивним соціальним та екологічним впливом [4, с. 38]. У цьому контексті імпакт-інвестування розглядається як ефективний механізм мобілізації фінансових ресурсів для досягнення Цілей сталого розвитку та підтримки соціального підприємництва. Високий рівень впевненості інвесторів у вимірюванні впливу (за деякими оцінками, понад 96 % вважають, що вимірюють ефект достовірно) сприяє більшій прозорості та відповідальності у використанні капіталу.

Таким чином, імпакт-інвестування є комплексним фінансовим інструментом, що поєднує інвестиційну діяльність із досягненням суспільно значущих результатів, забезпечуючи баланс між економічною ефективністю та соціальною відповідальністю.

Розглянемо динаміку різних видів інвестування в Україні протягом 2020–2025 років у вигляді коефіцієнтів, які відображають зміни кожного виду інвестицій відносно базового 2020 року. Подані дані дозволяють порівняти темпи зростання та спад різних форм фінансування, включно з традиційними бізнес-інвестиціями, банківським кредитуванням, грантовим та венчурним фінансуванням, імпакт-інвестуванням, краудфандингом, державними програмами та ESG-інвестуванням. Використання коефіцієнтів як безрозмірної величини забезпечує наочне представлення трендів та дозволяє виділити види інвестування з найшвидшим зростанням, а також ті, що відновлюються після спадів, що є особливо важливим для аналізу стратегічного розвитку соціально-орієнтованих та сталих інвестиційних практик в Україні (табл. 1).

Аналіз динаміки різних видів інвестування в Україні у 2020-2025 роках показав суттєві відмінності в темпах зростання та ролі окремих інструментів фінансування. Найшвидший та найстабільніший ріст демонструють імпакт-інвестування та ESG-інвестування, що відображає зростаючий інтерес до соціально відповідальних і сталих форм фінансування. Краудфандинг та державні інвестиційні програми також показують активне зростання, що свідчить про розширення альтернативних каналів залучення капіталу та посилення ролі держави.

Грантове фінансування досягло піку у 2022–2023 роках і згодом дещо знизилось, залишаючись на рівні вище за базовий 2020 рік. Традиційні бізнес-інвестиції та венчурні інвестиції відновилися після спаду до рівня 2020 року, що свідчить про поступове відновлення ринку [5, с. 47]. У той же час банківське кредитування демонструє лише повільне зростання, що вказує на обмежену роль традиційного банківського фінансування у сучасних умовах.

Отже, загальна тенденція вказує на перехід українського інвестиційного ринку до більш гнучких, соціально орієнтованих та альтернативних інструментів фінансування, що відповідає світовим трендам сталого розвитку та імпакт-інвестування.

Фінансова стійкість соціального підприємства визначається як здатність забезпечувати стабільне функціонування, самофінансування та розвиток у довгостроковій перспективі.

Вона досягається через ефективне управління ресурсами, диверсифікацію доходів та залучення інвестицій.

Таблиця 1

Динаміка видів інвестування в Україні, 2020–2025 рр.

Вид інвестування	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Коефіцієнт зміни 2025/2020 р.р.
Традиційні бізнес-інвестиції	0,95	1,10	0,65	0,80	0,95	1,05	0,10
Банківське кредитування	0,98	1,05	0,70	0,75	0,85	0,90	-0,08
Грантове фінансування	1,05	1,20	1,80	1,60	1,40	1,30	0,25
Венчурні інвестиції	0,97	1,30	0,60	0,70	0,85	1,00	0,03
Імпакт-інвестування	1,02	1,40	1,70	1,90	2,20	2,50	1,48
Краудфандинг	0,99	1,15	1,50	1,60	1,70	1,80	0,81
Державні інвестиційні програми	1,00	1,10	1,60	1,70	1,80	1,90	0,90
ESG-інвестування	1,01	1,35	1,55	1,75	2,00	2,30	1,29

Джерело: складено авторами на основі даних [5, 6, 10]

Імпакт-інвестування та соціальне підприємництво часто перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки обидва явища спрямовані на досягнення суспільно значущих результатів через використання ринкових механізмів.

Соціальне підприємництво виступає об'єктом імпакт-інвестування, тоді як імпакт-фінансування є одним із ключових джерел забезпечення його фінансової стійкості та розвитку.

Соціальні підприємства, на відміну від традиційного бізнесу, поєднують комерційну діяльність із виконанням соціальної місії, що може включати вирішення проблем зайнятості, доступу до освіти, охорони здоров'я або екологічного захисту.

Водночас їх діяльність часто супроводжується обмеженим доступом до класичних фінансових ресурсів, оскільки вони можуть мати нижчу прибутковість або вищі ризики. Наприклад, за оцінками глобального ринку імпакт-інвестування, обсяг активів під управлінням у 2024 році становив близько 1,57 трлн USD, і цей сектор зростав у середньому на 21 % щорічно з 2019 року - значно швидше, ніж традиційні форми інвестицій [7, с. 2].

У цьому контексті імпакт-інвестування виступає ефективним інструментом подолання фінансових обмежень, забезпечуючи доступ до капіталу для реалізації соціально орієнтованих бізнес-моделей. Глобально понад 90 % імпакт-інвесторів планують збільшити частку коштів у своїх портфелях протягом наступних років, а 85 % звітують про позитивний соціальний та/або екологічний вплив своїх інвестицій. Такі тенденції створюють сприятливі умови для масштабування соціального підприємництва. Зв'язок між імпакт-інвестуванням і соціальним підприємництвом проявляється насамперед у спільності цілей. Імпакт-інвестори спрямовують ресурси саме в ті проекти, які здатні генерувати вимірюваний соціальний чи екологічний ефект, що повністю відповідає місії соціальних підприємств.

Таким чином формується взаємовигідна система, у якій інвестори отримують не лише фінансову віддачу, але й соціальний результат, а підприємства – необхідні ресурси для розвитку.

Крім фінансової підтримки, імпакт-інвестування забезпечує соціальним підприємствам доступ до експертних знань, управлінського досвіду та міжнародних мереж партнерства, що сприяє підвищенню ефективності діяльності, впровадженню інновацій та масштабуванню соціального впливу [8].

У багатьох випадках імпакт-інвестори виступають не лише як джерело капіталу, але й як стратегічні партнери,

які беруть участь у формуванні довгострокової стратегії розвитку підприємства [9].

Важливим аспектом взаємозв'язку є також вимірюваність соціального ефекту. Імпакт-інвестування передбачає використання спеціальних методик оцінки результатів діяльності, що стимулює соціальні підприємства до підвищення прозорості та підзвітності.

Це, у свою чергу, сприяє формуванню довіри з боку інвесторів і суспільства, а також підвищує інвестиційну привабливість таких підприємств на внутрішньому та міжнародному ринках.

У сучасних умовах, зокрема в Україні, цей взаємозв'язок набуває особливої актуальності у зв'язку з необхідністю відновлення економіки, підтримки вразливих груп населення та розвитку соціальних інновацій. Імпакт-інвестування стає важливим інструментом мобілізації фінансових ресурсів для соціального підприємництва, забезпечуючи його стабільність і здатність до довгострокового розвитку (таблиця 2).

Аналіз динаміки джерел фінансування соціальних та сталих проектів в Україні у 2021–2025 роках показує різні тенденції розвитку окремих категорій. Найбільш стрімке зростання демонструють імпакт-інвестиції, частка яких збільшилась у 3,75 рази відносно 2021 року, що свідчить про активне залучення інвестицій з соціальним ефектом та підвищення їх ролі у фінансуванні проектів. Власні кошти поступово зменшуються, відображаючи тенденцію до диверсифікації джерел фінансування та залучення зовнішніх ресурсів. Частка грантів міжнародних організацій також зменшується, хоча вони залишаються значущим джерелом підтримки. Кредити демонструють повільне зниження, що свідчить про обмежену роль банківського фінансування у цьому сегменті. Частка донатів та благодійності показує незначні коливання, залишаючись стабільним джерелом фінансування, що підкреслює важливість громадської підтримки.

Отже, загальна тенденція свідчить про зміщення акценту з традиційних джерел фінансування на інвестиції з соціальним ефектом і більш гнучкі механізми залучення ресурсів, що відповідає світовим трендам сталого розвитку та імпакт-інвестування. Імпакт-інвестування та соціальне підприємництво є взаємодоповнюючими елементами сучасної економіки, що формують нову модель господарювання, орієнтовану на поєднання економічної ефективності та соціальної відповідальності. Взаємодію імпакт-інвестування та соціального підприємництва покажемо на рис. 1:

Таблиця 2

Динаміка джерел фінансування для соціальних підприємств в Україні (2021–2025 р.р.)

Джерело фінансування	2021	2022	2023	2024	2025	Коефіцієнт зміни 2025/2021 р.р.
Власні кошти	0,95	0,93	0,91	0,90	0,89	0,94
Гранти міжнародних організацій	1,05	1,00	0,95	0,90	0,83	0,79
Донати / благодійність	0,98	1,00	1,02	1,01	1,03	1,05
Кредити	0,90	0,88	0,78	0,70	0,63	0,70
Імпакт-інвестиції	0,80	1,44	1,92	2,40	3,00	3,75

Джерело: складено авторами на основі даних [5, 6, 10]

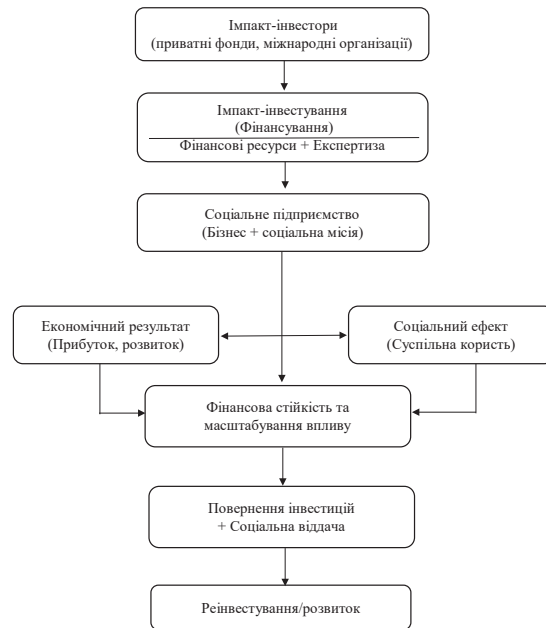

Рис. 1. Модель взаємодії імпакт-інвестування та соціального підприємництва

Джерело: сформовано авторами

Аналіз моделі взаємодії імпакт-інвестування та соціального підприємництва демонструє, що фінансова підтримка соціально орієнтованих підприємств через імпакт-інвесторів є ключовим фактором забезпечення їх сталого розвитку. Надання не лише фінансових ресурсів, а й експертизи дозволяє соціальним підприємствам поєднувати комерційну діяльність із виконанням соціальної місії, що сприяє одночасному досягненню економічного результату та суспільної користі. Модель підкреслює важливість подвійного ефекту соціальних підприємств: отримання прибутку та створення соціального впливу. Ця взаємодія формує фінансову стійкість підприємства та сприяє масштабуванню соціального впливу, що, у свою чергу, підвищує привабливість підприємств для інвесторів і стимулює повторне інвестування.

Ключовим елементом моделі є цикл реінвестування та розвитку. Отримані фінансові та експертні ресурси спрямовуються на подальше зміцнення підприємства і розширення його соціального впливу, що забезпечує довгострокову стійкість і системність соціальних змін. Таким чином, рисунок ілюструє взаємовигідну систему, в якій імпакт-інвестування виступає не лише як джерело капіталу, але й як механізм підтримки інноваційності, прозорості та ефективності соціального підприємництва, забезпечуючи баланс між економічною ефективністю та суспільною віддачею.

Соціальні підприємства в Україні сьогодні стикаються з низкою серйозних проблем, які обмежують їх розвиток і масштабування.

По-перше, це обмежений доступ до фінансування: традиційні банки рідко кредитують соціальні проекти через низьку прибутковість або високі ризики, а гранти зазвичай покривають лише частину потреб і мають тимчасовий характер.

По-друге, соціальні підприємства часто мають нестабільну структуру доходів, що поєднує комерційні продажі, гранти та донати, і це ускладнює довгострокове планування, розвиток інфраструктури та інвестиції у персонал і технології.

Ще однією проблемою є недостатній розвиток ринку соціальних послуг і продуктів: суспільство та клієнти не завжди усвідомлюють цінність соціальних продуктів, що обмежує прибутковість і можливості повторного інвестування. До того ж, багато підприємств не мають доступу до кваліфікованої підтримки та менторства, що ускладнює стратегічний розвиток і вихід на нові ринки. Нарешті, соціальні підприємства стикаються з регуляторними та бюрократичними перепонами, включно зі складністю отримання офіційного статусу та обмеженою підтримкою державних програм.

У цьому контексті імпакт-інвестування може стати ефективним механізмом підтримки. Воно забезпечує доступ до капіталу з соціальною цінністю, дозволяючи підприємствам розвивати продукти, масштабувати бізнес і модернізувати інфраструктуру. Довгострокові інвестиції стимулюють стратегічне планування та професійний розвиток, а присутність імпакт-інвестора підвищує довіру ринку та сприяє залученню нових партнерів і клієнтів. Багато інвесторів також надають менторську підтримку та експертні консультації, допомагаючи соціальним підприємствам покращувати управління, маркетинг і вихід на міжнародні ринки. Крім того, системи оцінки соціального ефекту, інтегровані в імпакт-інвестування, сприяють ефективнішому виконанню соціальної місії та демонструванню результатів перед партнерами, донорськими організаціями і державою.

Висновки. Отже, імпакт-інвестування не лише забезпечує фінансову підтримку, але й стимулює професійний розвиток, підвищує довіру та сприяє сталому

соціально-економічному розвитку, роблячи його критично важливим інструментом для українських соціальних підприємств. Імпакт-інвестування є ефективним механізмом підтримки соціального підприємництва в Україні, оскільки поєднує економічну ефективність із досягненням вимірюваного соціального та екологічного ефекту. Воно забезпечує соціальні підприємства необхідним капіталом, доступом до експертних знань, управлінського досвіду та партнерських мереж, що сприяє підвищенню ефективності діяльності, впровадженню інновацій та масштабуванню соціального впливу.

Аналіз динаміки інвестицій показує, що імпакт-інвестування зростає швидшими темпами порівняно з традиційними джерелами фінансування, що свідчить про його стратегічну важливість для сталого розвитку соціальних підприємств. Водночас соціальні підприємства

в Україні стикаються з обмеженим доступом до фінансування, нестабільною структурою доходів, недостатнім розвитком ринку соціальних продуктів та регуляторними бар'єрами. Імпакт-інвестування дозволяє подолати ці обмеження, сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та довіри до соціальних підприємств, стимулює повторне інвестування та розвиток нових бізнес-моделей. У взаємодії з соціальним підприємництвом воно формує фінансову стійкість, створює подвійний ефект - економічний та соціальний, та забезпечує довгостроковий системний вплив на суспільство.

Загалом, імпакт-інвестування в Україні має стати ключовим інструментом для розвитку соціального підприємництва, а його подальший успіх потребує вдосконалення методів оцінки впливу, формування інституційної інфраструктури та підвищення обізнаності учасників ринку.

Список використаної літератури:

1. Bugg-Levine Antony, Emerson Jed. *Impact Investing: Transforming How We Make Money While Making a Difference*. San Francisco : Jossey-Bass, 2011. 336 p.
2. O'Donohoe Nick та ін. *Impact Investments: An Emerging Asset Class*. New York : Rockefeller Foundation, 2010. URL: <https://www.rockefellerfoundation.org>
3. Nicholls Alex. The Institutionalization of Social Investment. *Journal of Social Entrepreneurship*. 2010. DOI: <https://doi.org/10.1080/19420670903442000>
4. Венславовський О. М., Коваль Н. О. Фінансові інновації та їх вплив на економічне зростання країни. 2022. С. 38-39. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35843/112328.pdf?sequence> (дата звернення: 05.04.2026).
5. Ільченко В.М., Пістунова В.О. Можливості фінансування соціального підприємництва в Україні. *Підприємство та інновації*. 2023. № 26. С. 47-51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.7>
6. Залізна Л., Мартинів М. Проблеми розвитку економіки України: причинно-наслідковий зв'язок та інтелектуалізація експортно-орієнтованого виробництва. *Економіка та суспільство*. 2023, № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-20>
7. Плиса В. Й., Цюпка А. В., Мунтян Б. В. Інструменти фінансування соціального підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-69>
8. Ревко А. М. Роль ключових стейкхолдерів у розвитку екосистеми соціального підприємництва регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-158>
9. Global Impact Investing Network. *Annual Impact Investor Survey 2023*. New York, 2023. URL: <https://theigiin.org/research/publication/impact-investor-survey> (дата звернення: 05.04.2026).
10. Державна служба статистики України. Капітальні інвестиції: інвестиції за джерелами фінансування та видами ресурсів. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-0> (дата звернення: 06.04.2026).

References:

1. Bugg-Levine Antony, Emerson Jed. *Impact Investing: Transforming How We Make Money While Making a Difference*. San Francisco : Jossey-Bass, 2011. 336 p.
2. O'Donohoe Nick та ін. *Impact Investments: An Emerging Asset Class*. New York: Rockefeller Foundation, 2010. Available at: <https://www.rockefellerfoundation.org> (accessed 05 April 2026).
3. Nicholls Alex. The Institutionalization of Social Investment. *Journal of Social Entrepreneurship*. 2010. DOI: [10.1080/19420670903442000](https://doi.org/10.1080/19420670903442000) (in English)
4. Venslavovskiy, O. M., & Koval, N. O. (2022). Finansovi innovatsii ta yikh vplyv na ekonomichne zrostannia krainy [Financial innovations and their impact on economic growth of the country]. p. p. 38–39. Available at: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35843/112328.pdf> (accessed 05 April 2026).
5. Ilchenko, V. M., & Pistunova, V. O. (2023). Mozhlyvosti finansuvannia sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Opportunities for financing social entrepreneurship in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii- Enterpeneurship and innovations*, no. 26, p. p. 47–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.7> (in Ukrainian)
6. Zalizna, L., & Martyniv, M. (2023). Problemy rozvytku ekonomiky Ukrainy: prychnynno-naslidkovyi zvyazok ta intelektualizatsiia eksportno-orientovanoho vyrobnytstva [Problems of Ukraine's economic development: cause-and-effect relationship and intellectualization of export-oriented production]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-20> (in Ukrainian)
7. Plysa, V. Y., Tsyupka, A. V., & Muntyan, B. V. (2024). Instrumenty finansuvannia sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Instruments of financing social entrepreneurship in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 61, pp. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-69> (in Ukrainian)

8. Revko, A. M. (2023). Rol ključovykh steikkholderiv u rozvytku ekosystemy sotsialnoho pidpriemnytstva rehioniv Ukrainy [The role of key stakeholders in the development of the social entrepreneurship ecosystem in Ukrainian regions]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-158> (in Ukrainian)

9. Global Impact Investing Network. Annual Impact Investor Survey 2023. New York, 2023. Available at: <https://thegiin.org/research/publication/impact-investor-survey> (accessed 05 April 2026).

10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2026). Kapitalni investytsii: investytsii za dzherelamy finansuvannia ta vydamy resursiv [Capital investments: investments by sources of financing and types of resources]. Statystychnyi portal Ukrainy. Available at: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-0> (accessed 06 April 2026).

Nadiia Kichuk, PhD in Economics, Associate Professor, Odesa National Economic University. **Diana Hrebneva**, Tutor, Odesa National Economic University.

IMPACT INVESTING AS A FACTOR OF FINANCIAL SUSTAINABILITY OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE

The relevance of the study is determined by the growing role of social entrepreneurship in addressing socially significant problems under conditions of socio-economic instability and limited access to traditional financial resources in Ukraine. In this context, the search for effective financial instruments capable of ensuring the long-term financial sustainability of social enterprises becomes particularly important. The purpose of the article is to provide a comprehensive study of impact investing as a tool for ensuring the financial sustainability of social entrepreneurship, as well as to define its essence, features, and role in the development of socially oriented business models in Ukraine. The methodological framework of the study is based on a combination of general scientific and special methods. In particular, the method of theoretical generalization is used to reveal the essence of impact investing; comparative analysis is applied to compare different sources of financing; statistical and economic-analytical methods are used to assess the dynamics of investment processes; coefficient analysis is applied to determine the rates of change; and a systemic approach along with modeling is used to examine the relationship between impact investing and social entrepreneurship. The results of the study include an analysis of the current state of social entrepreneurship development in Ukraine and the identification of key challenges, such as limited access to financial resources, income instability, underdeveloped markets for social goods and services, and regulatory barriers. It has been established that impact investing demonstrates faster growth compared to traditional forms of financing and serves as an important source of capital for social enterprises. The interconnection between impact investing and social entrepreneurship is substantiated, particularly through the combination of economic and social effects, improved operational efficiency, transparency, and increased investment attractiveness. Key barriers to the development of impact investing in Ukraine are identified, and perspective directions for its further development are outlined. The practical value of the article lies in the possibility of applying the obtained results to develop effective financing strategies for social enterprises, improve mechanisms for attracting impact investments, and support the formulation of public policies aimed at fostering social entrepreneurship and expanding the impact investing ecosystem in Ukraine.

Keywords: *impact investing, social entrepreneurship, financial sustainability, social impact, sustainable development, investments, ESG investing, alternative financial instruments, social innovation, financial resources, institutional infrastructure, Ukraine.*

Дата надходження статті: 14.04.2026

Дата прийняття статті: 05.05.2026

Дата публікації статті: 29.05.2026